

ಹೊಳೆಲಕ್ಕಿ-ಹಂಡಿ ಅಪೂರ್ವ ಸಂಬಂಧ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಎರಡರ ನಡುವಿನ ಸಮತೋಲನ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳದ ಹೊರತು ಹೊಳೆ ಲಕ್ಕಿ, ಹಂಡಿ ಬಳಿಯ ಜೋಡಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಸ್ವರ್ಗ ತಾಣ ನೆನಪಾಗಿ ಉಳಿಯುವ ದಿನಗಳೂ ದೂರವಿಲ್ಲ.

■ ವಿನು ಗಂಗಿ

ನಮ್ಮೊಳಿನ್ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಕೆರೆ ಇದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನೀರು ತುಂಬಿರುವ ಈ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮರಗಳು ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಇವೆ. ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ಈ ಕೆರೆಯ ಜಾಗ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಕಂಡು ಕಣ್ಣಿನ ತಣಿಸುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚೇನೂ ಎತ್ತರವಲ್ಲದ ಈ ಮರಗಳು ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಇಷ್ಟೇ ಎತ್ತರವಿದ್ದವು ಎಂದು ಅಪ್ಪ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಮರಗಳು ನಮಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಖಂಡಾಂತರ ದಾಟಿ ಬರುವ ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೂ ಚುಂಬಕ.

ಈ ಸಲ ಊರಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಸೊರಬದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳವಾರದಂದು ಸಂತೆಯಾದ್ದರಿಂದ ನೋಡಿ ಬರೋಣ ಎಂದು ಹೊರಟೆವು. ನಮ್ಮ ಊರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದೆ ಹೊರಟಾಗ ಬೀಳಾಗಿ ಊರಿನ ಬಳಿ ಇರುವ ಆ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ, ಮಳೆ ಇನ್ನೂ ಹಿಡಿಯದ ಕಾರಣ ನೀರು ತುಂಬಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲ ಮಳೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ತೆಳುವಾದ ಹುಲ್ಲು ಹಾಸಿಗೆಯ ಕೆರೆ ಬಯಲು ಸ್ವರ್ಗ ಸದೃಶವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಕೂಡಲೇ ನಮ್ಮ ಸವಾರಿ ಸಂತೆಮಾಳಕ್ಕೆ ಬದಲು ಕೆರೆ ಬಯಲಿಗೆ ಬದಲಾವಣೆಯಾಯಿತು.

ಈ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಲಕ್ಕಿ ಮರ, ಹಂಡಿ ಬಳ್ಳಿ ಎರಡರದ್ದೇ ಧರ್ಮ ಭತ್ತ. ಖಂಡಾಂತರ ಹಾರಿ ಬಂದ ಹಕ್ಕಿಗಳಿರಲಿ, ಪೊಟರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಹಾವುಗಳಿರಲಿ, ನೆಲದಲ್ಲಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟುವ ಟಿಟ್ಟಿಭ ಇರಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಅಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಿತರು.

ಹೊಳೆಲಕ್ಕಿ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಈ ಮರದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು *Vitex Leucosylon*. ಹೊಳೆಲಕ್ಕಿ ಮರಗಳು ಎಂದರೆ ಅದು ಬೇರೆಯದ್ದೇ ಲೋಕ. ಹಂಡಿ ಬಳ್ಳಿ (*Derris scandens*) ಸ್ವೂತಿರುಪಿಂತೆ ಮರದ ಪಕ್ಕ ಬೆಳೆದು ಮೇಲೆ ಹಬ್ಬುತ್ತದೆ. ಈ ಮರಗಳ ಮೇಲೆ ನೂರಾರು ವಲಸೆ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿ, ಮರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಾರಿ ಹೋಗುವುದು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಮಾನ.

ಸದ್ಯ ಪ್ರವಾಸಿ ತಾಣವೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್

ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚೇನೂ ಕಲುಷಿತಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಹಂಡಿ ಬಳ್ಳಿ ಕೆಲವೊಂದು ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ ಜೊತೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾಗಳು ಗಂಟುಗಳಾಗಿ ಬಳ್ಳಿಯ ಬೇರುಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾರಜನಕವನ್ನು ಹಂಡಿ ಬಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ಹೊಳೆಲಕ್ಕಿ ಮರಗಳು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಹಸುರಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹೊಳೆಲಕ್ಕಿ, ಹಂಡಿ ಬಳ್ಳಿ ಸಂಬಂಧ ನೋಡಿದರೆ, ಸಂಬಂಧ ಎಂದರೆ ಹೀಗೆ ನಳನಳಿಸಬೇಕು ಎನಿಸದಿರದು.

ಸಹಬಾಳೆ ನಿಸರ್ಗ ನಿಯಮ. ಆದರೆ ನಾವು ಮನುಷ್ಯರು. ಎಲ್ಲದರ ಮೇಲೂ ನಮ್ಮದೇ ಅಧಿಪತ್ಯ. ಅಂತೆಯೇ ಈಗ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಲಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಸಹಜ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ನೀರು ನಿಲ್ಲಲು ಇದು ಅನೇಕ ಕಡೆ ಅವಶ್ಯಕ. ಕೊನೇ ಪಕ್ಷ ಈ ಕೆರೆಯನ್ನು ಹೊಳೆಲಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮುಕ್ತವಾಗಿಸಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಿತ್ತು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಹೊಳೆಲಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಬಾಗದ ಅನೇಕ ಮರಗಳ ಬೇರುಗಳು ಸಡಿಲವಾಗಿ ಸತ್ತುಹೋಗಿವೆ. ಈ ಕೆರೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಗುಡವಿ ಹಾಗೂ ಮಂಡಗದ್ದೆ ಪಕ್ಷಿಧಾಮದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಕಂಡಿರುವ ಈ ಮರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ನೀರಿಲ್ಲದಾಗ ಕೈಗೆಟುಕುವ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಕುರಿಗಳಿಗೆ ಸೊಪ್ಪು ತಿನ್ನಲು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹುದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾವಲು-ಕಾನೂನಿಗಿಂತ ಜನರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಬೇಕು.

ಕಳೆದ ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಸಿಯೂ ಮರಗಳ ಕೆಳಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೆರೆಯ ಆಳ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಕೆರೆ ಬಯಲು ಒಣಗಿರುವ ಕಾಲಾವಧಿ ಕಡಿಮೆಯಾದ್ದರಿಂದ, ಹುಟ್ಟಿದ ಸಸಿಗಳು ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಸಾಯುತ್ತವೆ ಎಂದು ಸ್ಥಳೀಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಹಲವಾರು ಬೀಜಗಳು ಸಿಕ್ಕವು. ಸಸಿ ಮಾಡಲು ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡೆ. ಸ್ವರ್ಗವನ್ನರಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಬದಲು ಇರುವ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜಾಗವನ್ನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನಾಗಿರುವತ್ತ ಕೈಲಾದ ಪ್ರಯತ್ನ ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿ: feedback@sudha.co.in

ಹೊಳೆಲಕ್ಕಿ ಮರಕ್ಕೆ ಹಂಡಿ ಬಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬಿದ